

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. birželio 21 d.
(OR. en)

11462/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0599(NLE)

SOC 493
EMPL 299
ECOFIN 750
EDUC 240

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. birželio 19 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 599 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 599 final.

Pridedama: COM(2024) 599 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 06 19
COM(2024) 599 final

2024/0599 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Remiantis Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo, valstybės narės savo ekonominę politiką ir užimtumo skatinimą turi laikyti bendro intereso reikalu ir savo veiksmus koordinuoti Taryboje. 148 straipsnyje nustatyta, kad Taryba priima užimtumo gaires, o 121 straipsnyje nurodyta, kad jos turi atitikti bendras ekonominės politikos gaires.

Bendrų ekonominės politikos gairių galiojimo laikotarpis nenustatomas, o užimtumo gairės turi būti rengiamos kasmet. Šios gairės pirmą kartą bendrai (kaip integruotas dokumentų rinkinys) priimtose 2010 m. pagal strategiją „Europa 2020“. Iki 2014 m. integruotos gairės nesikeitė. 2015 m. priimtose peržiūrėtos integruotos gairės. Siekiant paskatinti nacionalinio lygmens reformas ir nustatyti atnaujinto aukštynkryptės konvergencijos proceso visoje Europoje orientyrą, kad būtų užtikrintos geresnės darbo ir gyvenimo sąlygos, 2018 m. užimtumo gairės buvo suderintos su 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbto Europos socialinių teisių ramsčio principais ir nebuvo keičiamos iki 2019 m. 2020 m. jos buvo pakeistos įtraukiant elementus, susijusius su COVID-19 krizės padariniais, žaliąja ir skaitmenine pertvarka ir JT darnaus vystymosi tikslais. 2021 m. jos buvo perkeltos, kartu patikslinant konstatuojamąsias dalis, atsižvelgiant į Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikimo rezultatus ir Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą. 2022 m. gairės buvo iš dalies pakeistos, suderinant tekstą ir pritaikant naratyvą prie aplinkos po COVID-19 krizės, įtraukiant daugiau elementų, susijusių su teisingumu pereinant prie žaliosios ekonomikos, atsižvelgiant į naujausias politikos iniciatyvas ir įtraukiant politikos elementus, kurie ypač svarbūs atsižvelgiant į Rusijos invaziją į Ukrainą. 2023 m. jos buvo vėl perkeltos, kartu patikslinant konstatuojamąsias dalis, kad būtų atsižvelgta į naujus Sąjungos ir nacionalinius tikslus, susijusius su užimtumu, įgūdžiais ir skurdo mažinimu, bei naujausias iniciatyvas. Šiais metais gairės atnaujinamos, įtraukiant daugiau elementų, susijusių su švietimu ir mokymu, taip pat naujomis technologijomis, dirbtiniu intelektu ir algoritminiu valdymu, ir nurodant naujausias ypač svarbias politikos iniciatyvas, pavyzdžiui, susijusias su darbu skaitmeninėse platformose, įperkamu būstu ir darbo jėgos bei įgūdžių trūkumo problemos sprendimu.

Užimtumo gairės drauge su bendromis ekonominės politikos gairėmis buvo pristatytos Tarybos sprendime dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (integruotų gairių II dalis); jos suteikia pagrindą konkrečioms šalims skirtoms rekomendacijoms atitinkamose srityse.

Peržiūrėtos šios užimtumo gairės:

5-oji gairė. Darbo jėgos paklausos didinimas

6-oji gairė. Darbo jėgos pasiūlos didinimas ir galimybių įsidarbinti, mokymosi visą gyvenimą siekiant įgyti įgūdžių ir kompetencijų gerinimas

7-oji gairė. Darbo rinkų veikimo ir socialinio dialogo veiksmingumo gerinimas

8-oji gairė. Lygių galimybių visiems skatinimas, socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę³,

kadangi:

- 1) valstybės narės ir Sąjunga sieks parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei į ateitį orientuotoms ir į ekonomikos pokyčius reaguojančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turi laikyti bendro intereso reikalu ir savo veiksmus šiuo atžvilgiu derinti Taryboje, atsižvelgdamos į nacionalinę praktiką, susijusią su socialinių partnerių atsakomybe;
- 2) Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje. Nustatydama ir įgyvendindama savo politiką ir veiksmus, Sąjunga turi atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su skurdu bei socialine atskirtimi, taip pat susijusius su kokybišku švietimu bei mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;
- 3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip tų priemonių dalis, šio sprendimo priede (ES) išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – Gairės) ir Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184⁴ nustatytos valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos bendros gairės sudaro integruotas gaires. Gairėmis, atspindinčiomis valstybių narių tarpusavio priklausomybę, turi būti vadovaujamosi įgyvendinant politiką

¹ 2024 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² 2024 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

³ 2024 m. [DATA nepaskelbta] nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

⁴ 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

valstybėse narėse ir Sąjungoje. Taip suderinta Sąjungos ir nacionalinė politika bei reformos turi sudaryti tinkamą bendrą tvarų ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti užtikrintas teigiamas išorinis poveikis darbo rinkoms ir visai visuomenei, sustiprintas ekonominis ir socialinis atsparumas ir kuris turėtų veiksmingai padėti išspręsti vidutinės trukmės ir ilgalaikius sunkumus, taip pat tokių krizių, kaip COVID-19 pandemija ir dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą didėjančios pragyvenimo išlaidos, poveikį;

- 4) siekdamas spartinti ekonominę ir socialinę pažangą ir aukštynkryptę konvergenciją, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, stiprinti Sąjungos pramoninę bazę ir sukurti įtraukias, konkurencingas ir atsprias darbo rinkas Sąjungoje, valstybės narės turėtų spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą ir skatinti kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą, ypatingą dėmesį skirdamos pagrindinių įgūdžių gerinimui, visų pirma atsižvelgdamos į palankių sąlygų neturinčius mokinius, ir gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (MTIM) dėstymo gerinimui mokyklose ir aukštojo mokslo įstaigose, į ateitį orientuotam profesiniam rengimui ir mokymui, kvalifikacijos kėlimui ir perkvalifikavimui visą gyvenimą, taip pat veiksmingai, aktyviai darbo rinkos politikai ir geresnių darbo sąlygų bei karjeros galimybių kūrimui. Tai ypač svarbu mažiau išsivysčiusiems, atokiems ir atokiausiems ES regionams, kurių poreikiai didžiausi. Trūkumo problemą taip pat galima spręsti gerinant sąžiningą darbuotojų ir besimokančių asmenų judumą ES viduje ir pritraukiant specialistų iš ES nepriklausančių šalių. Be to, reiktų stiprinti švietimo bei mokymo sistemų ir darbo rinkos sąsajas ir pripažinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytus įgūdžius, žinias ir kompetencijas;
- 5) Gairės atitinka 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojusią naują ES ekonomikos valdymo sistemą, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2021 m. birželio 14 d.⁵, 2021 m. lapkričio 29 d.⁶, 2022 m. balandžio 5 d.⁷, 2022 m. birželio 16 d.⁸, 2022 m. lapkričio 28 d.⁹, 2022 m. gruodžio 8 d.¹⁰, 2023 m. sausio 30 d.¹¹, 2023 m. birželio 12 d.¹² ir 2023 m. lapkričio 27 d.¹³ Tarybos rekomendacijas,

⁵ 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14).

⁶ 2021 m. lapkričio 29 d. Tarybos rekomendacija dėl mišriojo mokymosi metodų siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo (OL C 504, 2021 12 14, p. 21).

⁷ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1).

⁸ 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (OL C 243, 2022 6 27, p. 10), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų (OL C 243, 2022 6 27, p. 26), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (OL C 243, 2022 6 27, p. 35) ir 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi (OL C 243, 2022 6 27, p. 1).

⁹ 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusiu asmenų skaičių (OL C 469, 2022 12 9, p. 1).

¹⁰ 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1) ir 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros: Barcelonos tikslai iki 2030 m. (OL C 484, 2022 12 20, p. 1).

¹¹ 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

¹² 2023 m. birželio 12 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje (OL C/2023/1389, 2023 12 6).

¹³ 2023 m. lapkričio 27 d. Tarybos rekomendacija dėl socialinės ekonomikos pagrindinių sąlygų sukūrimo (OL C/2023/1344, 2023 11 29).

Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402¹⁴, 2021 m. vasario 26 d. Tarybos rezoliuciją¹⁵, Komisijos komunikatus „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“¹⁶, „2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas“¹⁷, „2021–2030 m. neįgalųjų teisių strategija“¹⁸, komunikatus dėl neįgalųjų užimtumo dokumentų rinkinio¹⁹ ir Europos priežiūros strategijos²⁰, taip pat komunikatus „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“²¹, „Socialinio dialogo stiprinimas Europos Sąjungoje“²², „Geresnis valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimas“²³, „Darbo jėgos ir įgūdžių trūkumas ES. Veiksmų planas“²⁴, Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus (ES) 2021/2316²⁵ ir (ES) 2023/936²⁶, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas (ES) 2022/2041²⁷, (ES) 2022/2381²⁸ ir (ES) 2023/970²⁹ ir 2021 m. gruodžio 9 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl darbo skaitmeninėse platformose sąlygų gerinimo³⁰;

- 6) Europos semestras skirtingas priemonės sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą Sąjungoje. Siekiant aplinkos tvarumo, našumo, teisingumo ir makroekonominio stabilumo, Europos semestras apima Europos socialinių teisių ramsčio bei jo stebėsenos priemonės – socialinių rodiklių suvestinės – principus, taip pat sudaro sąlygas analizuoti aukštynkryptės socialinės konvergencijos Sąjungoje riziką ir iššūkius, ir juo numatomas tvirtas bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Tai taip pat padeda siekti darnaus vystymosi tikslų. Sąjungos ir valstybių narių ekonominė ir užimtumo politika turėtų būti glaudžiai susieta su Sąjungos sąžiningu perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, ta politika turėtų būti

¹⁴ 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).

¹⁵ Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).

¹⁶ COM(2021) 778 *final*.

¹⁷ COM(2020) 624 *final*.

¹⁸ COM(2021) 101 *final*.

¹⁹ [Neįgalųjų užimtumo dokumentų rinkinys neįgalųjų darbo rinkos rezultatams gerinti. Užimtumas, socialiniai reikalai ir įtrauktis. Europos Komisija \(europa.eu\).](#)

²⁰ COM(2022) 440 *final*.

²¹ COM(2023) 62 *final*.

²² COM(2023) 38 ir 40 *final*.

²³ COM(2022) 494 *final*.

²⁴ COM(2024) 131 *final*.

²⁵ 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022) (OL L 462, 2021 12 28, p. 1).

²⁶ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2023/936 dėl Europos įgūdžių metų (OL L 125, 2023 5 11, p. 1).

²⁷ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (OL L 275, 2022 10 25, p. 33).

²⁸ 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių (OL L 315, 2022 12 7, p. 44).

²⁹ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas (OL L 132, 2023 5 17, p. 21).

³⁰ COM (2021) 762 *final*.

didinamas konkurencingumas, užtikrinamos tinkamos darbo sąlygos, puoselėjamos inovacijos, skatinamas socialinis teisingumas, lygios galimybės ir aukštynkryptė socialinė bei ekonominė konvergencija, taip pat kovojama su nelygybe ir regioniniais skirtumais;

- 7) klimato kaita ir kiti su aplinka susiję iššūkiai, poreikis užtikrinti teisingą žaliąją pertvarką, energetinį nepriklausomumą, didesnę nulinio balanso pramonės konkurencingumą ir Europos atvirą strateginį savarankiškumą, taip pat skaitmeninės transformacijos, dirbtinio intelekto ir platformų ekonomikos plėtojimas, nuotolinio darbo masto didėjimas ir demografiniai pokyčiai labai keičia Sąjungos ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turi bendradarbiauti, kad veiksmingai ir iniciatyviai reaguotų į tokius struktūrinius pokyčius ir prireikus pritaikytų esamas sistemas, pripažindamos glaudžią valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomybę. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, kartu pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį, laikantis SESV ir Sąjungos nuostatų dėl ekonomikos valdymo, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį. Tokie politikos veiksmai turėtų, be kita ko, paskatinti tvarias investicijas visuose ES regionuose, patvirtinti įsipareigojimą tinkama tvarka vykdyti reformas ir teikti investicijas, kuriomis skatinamas tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas, produktyvumas, tinkamų darbo sąlygų užtikrinimas, socialinė ir teritorinė sanglauda, aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, atsparumas ir fiskalinė atsakomybė.

Kaip matyti iš 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijos dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, sistemingas švietimo ir mokymo aspekto integravimas į kitas politikos sritis, susijusias su žaliąją pertvarką ir darniu vystymusi, iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos gali padėti įgyvendinti tą politiką. Parama turėtų būti teikiama pasitelkiant esamas Sąjungos finansavimo programas, visų pirma, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241³¹ nustatytą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir sanglaudos politikos fondus, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057³² įsteigtą „Europos socialinį fondą +“ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1058³³ valdomą Europos regioninės plėtros fondą, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056³⁴ įsteigtą Teisingos pertvarkos fondą. Politikos veiksmais turėtų būti derinamos pasiūlos ir paklausos valdymo priemonės, kartu atsižvelgiant į tokių priemonių ekonominį poveikį, poveikį aplinkai, užimtumui ir socialinį poveikį;

- 8) 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtu Europos socialinių teisių ramsčiu³⁵ nustatyta dvidešimt principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas ir kurie skirstomi į tris kategorijas: lygių galimybių ir galimybių įsidarbinti, sąžiningų darbo

³¹ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

³² 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013([OL L 231, 2021 6 30, p. 21](#)).

³³ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

³⁴ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

³⁵ Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

sąlygų, socialinės apsaugos ir įtraukties. Tie principai ir teisės suteikia strateginę kryptį Sąjungai užtikrinant, kad perėjimas prie poveikio klimatui neutralumo, aplinkos tvarumo, skaitmeninė transformacija ir demografinių pokyčių poveikis būtų socialiai sąžiningi bei teisingi ir būtų išsaugoma teritorinė sanglauda. Europos socialinių teisių ramstis ir susijusi socialinių rodiklių suvestinė sudaro orientacinę sistemą, padedančią stebėti valstybių narių užimtumo ir socialinės srities rezultatus ir aukštynkryptę socialinę konvergenciją Sąjungoje, skatinti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmenų reformas bei investicijas ir derinti šiandieninės modernios ekonomikos socialinį ir rinkos aspektus, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą (toliau – veiksmų planas), įskaitant plataus užmojo, bet realistiškus pagrindinius Sąjungos užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslus ir papildomus tarpinius tikslus iki 2030 m., taip pat peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę;

- 9) kaip 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime pripažino valstybių ar vyriausybių vadovai, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį bus sustiprintas Sąjungos veržlumas siekiant pereiti prie skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos, ir jis padės pasiekti aukštynkryptę socialinę ir ekonominę konvergenciją bei įveikti demografinius iššūkius. Jie pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas – konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos šerdis, ir palankiai įvertino naujuosius Sąjungos pagrindinius tikslus. Jie patvirtino esą pasiryžę, kaip nustatyta 2019–2024 m. Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje, toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus. Galiausiai jie pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m.;
- 10) iki 2030 m. pasiektini Sąjungos pagrindiniai tikslai užimtumo srityje (kad bent 78 proc. 20–64 m. amžiaus gyventojų dirbtų), įgūdžių srityje (kad mokymuose kasmet dalyvautų bent 60 proc. visų suaugusiųjų) ir skurdo mažinimo srityje (kad žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, sumažėtų bent 15 mln., įskaitant penkis mln. vaikų), kuriuos valstybių ar vyriausybių vadovai palankiai įvertino 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ir Europos Vadovų Tarybos 2021 m. birželio mėn. posėdyje, kartu su socialinių rodiklių suvestine padės stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus kaip Europos semestro politikos koordinavimo sistemos dalį. Be to, Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime valstybės narės paragintos nustatyti plataus užmojo nacionalinius tikslus, kurie, tinkamai atsižvelgiant į kiekvienos šalies pradinę padėtį, turėtų būti tinkamas indėlis siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų iki 2030 m. Nuo 2021 m. rugsėjo mėn. iki 2022 m. birželio mėn. Komisijos paragintos valstybės narės pateikė savo nacionalinius tikslus. 2022 m. birželio mėn. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos (toliau – EPSCO tarybos) posėdyje ministrai pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m. Atsižvelgiant į tai, pažanga siekiant tų nacionalinių tikslų stebima 2024 m. bendroje užimtumo ataskaitoje ir yra integruota į Europos semestro stebėsenos priemones. Be to, 2024 m. bendroje užimtumo ataskaitoje pateikta šalių pirmojo etapo analizė dėl galimos aukštynkryptei socialinei konvergencijai kylančios rizikos ir nustatyta, kad septynios šalys patiria

potencialią riziką, todėl atlikta išsamesnė šių septynių valstybių narių antrojo etapo analizė³⁶;

- 11) po Rusijos invazijos į Ukrainą Europos Vadovų Taryba savo 2022 m. vasario 24 d. išvadose pasmerkė Rusijos veiksmus, kuriais siekiama pakenkti Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui, ir išreiškė solidarumą su Ukrainos žmonėmis, pabrėždama, kad Rusija pažeidė tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus. Dabartinėmis aplinkybėmis laikinoji apsauga, suteikta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 ir pratęsta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2023/2409³⁷, Sąjungos šalyse suteikia greitą ir veiksmingą pagalbą perkeltiesiems asmenims, bėgantiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir suteikia šiems perkeltiesiems asmenims galimybę visoje Sąjungoje naudotis minimaliomis teisėmis, kuriomis užtikrinama tinkamo lygio apsauga. Dalyvaudami Sąjungos darbo rinkose, iš Ukrainos perkeltieji asmenys gali toliau prisidėti prie Sąjungos ekonomikos stiprinimo ir padėti remti savo šalį bei žmones savo šalyje. Įgyta patirtis ir įgūdžiai ateityje gali padėti atkurti Ukrainą. Nelydimiems vaikams ir paaugliams laikinoji apsauga suteikia teisę į teisėtą globą ir galimybę naudotis vaikų ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Valstybės narės turėtų ir toliau įtraukti socialinius partnerius rengiant, įgyvendinant ir vertinant politikos priemones, kuriomis siekiama spręsti su užimtumu ir įgūdžiais susijusius iššūkius, įskaitant iš Ukrainos perkeltųjų asmenų kvalifikacijų pripažinimą. Socialiniai partneriai atlieka svarbų vaidmenį švelninant to karo poveikį, susijusį su užimtumo ir gamybos išsaugojimu;
- 12) darbo rinkos reformos, įskaitant nacionalinių darbo užmokesčio nustatymo mechanizmų reformas, turėtų būti vykdomos laikantis nacionalinės socialinio dialogo praktikos ir gerbiant socialinių partnerių autonomiją, kad būtų nustatytas sąžiningas darbo užmokestis, kuriuo būtų užtikrintas deramas gyvenimo lygis, tvarus ekonomikos augimas ir aukštynkryptė socialinė bei ekonominė konvergencija. Tokiomis reformomis turėtų būti sudarytos sąlygos plačiu mastu atsižvelgti į socialinius ir ekonominius veiksnius, be kita ko, atlikti patobulinimus, susijusius su tvarumu, konkurencingumu, inovacijomis, kokybiškų darbo vietų kūrimu, darbo sąlygomis, dirbančiųjų skurdu, švietimu, mokymu ir įgūdžiais, visuomenės sveikata ir socialine apsauga bei įtrauktimi, taip pat realiosiomis pajamomis. Socialinio dialogo svarba sprendžiant darbo rinkos uždavinius, įskaitant darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą, buvo dar kartą patvirtinta 2024 m. „Val Duchesse“ aukščiausiojo lygio susitikime.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ir kiti Sąjungos fondai padeda valstybėms narėms įgyvendinti Sąjungos prioritetus atitinkančias reformas ir investicijas, kad Sąjungos ekonomika ir visuomenė taptų tvaresnės bei atsparesnės ir geriau pasirengusios žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai besikeičiančiomis aplinkybėmis po COVID-19 pandemijos. Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą dar

³⁶ Po to buvo parengtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas ([https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD\(2024\)132&lang=lt](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=SWD(2024)132&lang=lt)), kuriame remiamasi EPSCO tarybos patariamųjų organų pagrindinėmis gairėmis dėl galimos sistemos, skirtos aukštynkryptei socialinei konvergencijai Sąjungoje kylančios rizikos vertinimui ir stebėsenai stiprinti, kuriuo buvo remiamasi 2023 m. birželio mėn. EPSCO tarybos posėdyje vykusiose diskusijose dėl semestro;

³⁷ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad yra iš Ukrainos perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1), ir 2023 m. spalio 19 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES 2023/2409), kuriuo pratęsiama Įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 nustatyta laikinoji apsauga.

padidino anksčiau egzistavusius socialinius ir ekonominius iššūkius, nes didesnės energijos kainos ypač paveikė mažas pajamas gaunančius namų ūkius. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų toliau užtikrinti, kad būtų sušvelnintas socialinis poveikis, poveikis užimtumui ir ekonominis poveikis, ir kad pertvarkos būtų socialiai sąžiningos ir teisingos, taip pat atsižvelgiant į tai, kad didesnis atviras strateginis savarankiškumas ir spartesnė žaliaji pertvarka padės sumažinti priklausomybę nuo energijos ir kitų strateginių produktų ir technologijų importo, visų pirma iš Rusijos. Labai svarbu didinti atsparumą ir siekti kurti įtraukią ir atsparią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai.

Kad būtų galima remti pokyčius darbo rinkoje ir visapusiškai išnaudoti neišnaudotą darbo rinkos potencialą, taip pat laikantis aktyvios įtraukties požiūrio ir atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kaip pabrėžta, be kita ko, La Hulpės deklaracijoje dėl Europos socialinių teisių ramsčio ateities³⁸, reikalingas nuoseklus aktyvios darbo rinkos politikos priemonių rinkinys, kurį sudarytų laikinos ir tikslinės samdos ir perėjimo paskatos, įgūdžių politika, įskaitant mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, ir tikslinės, veiksmingos ir pritaikomos užimtumo paslaugos. Turėtų būti užtikrintos tinkamos darbo sąlygos, be kita ko, gerinama darbuotojų sveikata ir sauga, taip pat fizinė ir psichinė darbuotojų sveikata;

- 13) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas jaunimo užimtumas. Turėtų būti užtikrintos vienodos galimybės visiems, mažinamas visų pirma vaikų, neįgaliųjų ir romų skurdas ir socialinė atskirtis, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir tinkamas bei įtraukias socialinės apsaugos sistemas, kaip nustatyta 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacijoje ir 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacijoje³⁹. Be to, turėtų būti pašalintos įtraukaus ir į ateitį orientuoto švietimo, mokymo, mokymosi visą gyvenimą ir dalyvavimo darbo rinkoje kliūtys, o valstybės narės turėtų investuoti į ikimokyklinį ugdymą ir priežiūrą, laikydamosi Europos vaiko garantijų sistemos ir Tarybos rekomendacijos dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros (Barselonos tikslai iki 2030 m.), į patrauklesnį ir įtraukesnį profesinį rengimą ir mokymą, laikydamosi Tarybos rekomendacijos dėl profesinio rengimo ir mokymo, taip pat į skaitmeninius ir žaliuosius įgūdžius, laikydamosi Skaitmeninio švietimo veiksmų plano ir Tarybos rekomendacijos dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, taip pat Tarybos rekomendacijos dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų. Galimybė gauti įperkamą būstą, įskaitant socialinį būstą, yra būtina sąlyga siekiant užtikrinti lygias galimybes. Atsižvelgiant į galimą būsimą riziką sveikatai ir visuomenės senėjimą, ypač svarbu laiku suteikti vienodas galimybes naudotis aukštos kokybės įperkamos ilgalaiinės priežiūros paslaugomis, laikantis Tarybos rekomendacijos dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaiinės priežiūros paslaugas, ir sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant prevenciją ir sveikatos priežiūros skatinimą.

³⁸ La Hulpės deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio ateities. La Hulpė, Belgija, 2024 m. balandžio 16 d.

³⁹ 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

Turėtų būti toliau išnaudojamas neįgaliųjų potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi, laikantis Neįgaliųjų teisių strategijos⁴⁰, kurioje valstybės narės raginamos nustatyti neįgaliųjų užimtumo ir suaugusiųjų mokymosi tikslus. ES romų strateginiame plane pabrėžiamas gebėjimas marginalizuotose romų bendruomenėse sumažinti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumą ir siekiama bent perpus sumažinti romų ir plačiosios visuomenės užimtumo atotrūkį⁴¹. Naujos technologijos ir kintančios darbo vietos visoje Sąjungoje sudaro sąlygas lanksčiau organizuoti darbą, taip pat didinti našumą ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, kartu prisidedant prie Sąjungos žaliųjų išipareigojimų. Dėl tų pokyčių darbo rinkose taip pat kyla naujų sunkumų, kurie daro poveikį žmonių darbo sąlygoms, darbuotojų sveikatai ir saugai bei darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų galimybėms veiksmingai naudotis socialine apsauga. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad taikant naujas darbo organizavimo formas būtų sukuriamos kokybiškos ir tinkamos, sveikos ir saugios darbo vietos ir darbo sąlygos bei profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, išsaugant nustatytas darbuotojų ir socialines teises bei stiprinant Europos socialinį modelį;

- 14) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba gali pateikti valstybėms narėms, pagrindas. Valstybės narės turi visapusiškai naudotis savo REACT-EU ištekliais, nustatytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2221⁴², kuriais iki 2023 m. stiprinami 2014–2020 m. sanglaudos politikos fondai ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF). Atsižvelgiant į dabartinę Ukrainos krizę, Reglamentas (ES) 2020/2221 buvo toliau papildytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/562⁴³ ir dar vienu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1060⁴⁴ daliniu pakeitimu dėl didesnio REACT-EU išankstinio finansavimo ir nauju vieneto įkainiu, siekiant padėti paspartinti iš Ukrainos išvykstančių ir į Sąjungą atvykstančių asmenų integraciją, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/613⁴⁵.

Be to, 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu valstybės narės turėtų visapusiškai naudotis „Europos socialiniu fondu +“, Europos regioninės plėtros fondu, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu

⁴⁰ COM(2021) 101 *final*.

⁴¹ 2020–2030 m. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas, COM(2020) 620 *final*.

⁴² 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtiems veiksams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) (OL L 437, 2020 12 28, p. 30).

⁴³ 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/562, kuriuo dėl sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 109, 2022 4 8, p. 1).

⁴⁴ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

⁴⁵ 2022 m. balandžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/613, kuriuo dėl didesnio išankstinio finansavimo iš REACT-EU išteklių ir vieneto įkainio nustatymo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 115, 2022 4 13, p. 38).

(ES) 2021/523⁴⁶ nustatyta programa „InvestEU“ ir techninės paramos priemonė, siekdamas skatinti kokybišką užimtumą ir socialines investicijas, kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, kovoti su diskriminacija, kad būtų užtikrintas prieinamumas ir įtrauktis, taip pat skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą bei mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, kad visi piliečiai turėtų žinių ir kvalifikacijų, reikalingų skaitmeninei ir žaliajai ekonomikai. Valstybės narės taip pat turi visapusiškai naudotis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/691⁴⁷ įsteigtu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu atleistiems darbuotojams, kad teiktų paramą darbuotojams, netekusiems darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo įvykių, pavyzdžiui, socialinių ir ekonominių permainų, kurias lemia pasaulinės tendencijos, ir technologinių bei aplinkos pokyčių. Integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, tačiau jos turėtų būti įgyvendinamos palaikant partnerystę su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai įtraukiant parlamentus, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės atstovus;

- 15) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi savo atitinkamais Sutartyje nustatytais įgaliojimais, turi stebėti, kaip, atsižvelgiant į Gaires, įgyvendinama atitinkamų sričių politika. Tie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, įtraukti į ekonominės ir socialinės politikos koordinavimą, turi glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl valstybių narių Gairių;
- 16) buvo pasikonsultuota su Socialinės apsaugos komitetu,

⁴⁶ 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

⁴⁷ 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo perkeltiesiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 (OL L 153, 2021 5 3, p. 48).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Priimamos priede pateiktos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – Gairės). Gairės yra integruotų gairių dalis.

2 straipsnis

Valstybės narės atsižvelgia į Gaires savo užimtumo politikoje ir reformų programose, apie kurias pranešama pagal SESV 148 straipsnio 3 dalį.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*